

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 108/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Stredoslovenská distribučná, a. s.**, Pri Rajčianke 8, Žilina, IČO 36 442 151, zastúpenej advokátskou kanceláriou CONSULTA s. r. o., Šafárikovo námestie 4, Bratislava, IČO 31 318 495, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Šmeringai, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo 41/2020 z 26. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 8. septembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Obdo 41/2020 z 26. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť RTD, spol. s r. o., Žilina (ďalej len „žalobkyňa“) sa žalobou podanou na Okresnom súde Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) a vedenou pod sp. zn. 18 Cb 183/2015 proti sťažovateľke v pozícii žalovanej v 1. rade a obchodnej spoločnosti Stredoslovenská energetika, a. s., Žilina v pozícii žalovanej v 2. rade pôvodne domáhala nahradenia prejavu vôle (uloženie povinnosti oznámiť číslo zmluvy) a po pripustení zmeny žaloby zaplatať sumy 8 685,98 eur sťažovateľkou a sumy 289,52 eur s príslušenstvom žalovanými spoločne a nerozdielne. Žalobkyňa svoj nárok odôvodnila tým, že mala v roku 2015 právo na tzv. podporu (vo forme doplatku a výkupu za cenu elektriny na straty) v zmysle zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej

kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore“), s čím žalované nesúhlasili a žalobkyni zaplatili len trhovú cenu elektriny, ktorá bola nižšia. Súd prvej inštancie rozsudkom z 25. októbra 2018 žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovaným priznal nárok na plnú náhradu trov konania. Na základe odvolania podaného žalobkyňou Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 21. novembra 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (v spojení s opravnými uzneseniami) a žalovaným priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalobkyňa podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že došlo k vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces, a preto rozsudok krajského súdu z 21. novembra 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vyčítanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Na ozrejmienie podstaty sporu vedeného na základe podanej žaloby sťažovateľka uviedla, že základným predpokladom pre poskytnutie zákonnej podpory (odberom elektriny za cenu elektriny na straty a doplatkom) výrobcovi elektriny z obnoviteľných zdrojov energie je splnenie určitých zákonných povinností a v rámci nich aj splnenie osobitnej oznamovacej (notifikačnej) povinnosti. Žalobkyni (v pozícii výrobkyne elektriny) tak v rozhodnom období vznikla povinnosť oznámiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a sťažovateľke (ako prevádzkovateľke regionálnej distribučnej sústavy) uplatnenie podpory a predpokladané množstvo dodanej elektriny. Táto povinnosť bola formulovaná ako povinnosť opakovacia, t. j. v prípade záujmu o podporu zo strany výrobcu musela byť splnená každoročne, a to ku dňu 15. augusta príslušného kalendárneho roka vrátane. Sankcia za nesplnenie zákonných povinností bola zavedená novelou zákona o podpore účinnou od 1. januára 2014 a spočívala v strate práva na podporu na obdobie jedného kalendárneho roka (január až december). K aplikácii sankcie dochádzalo *ex lege*, teda bez toho, aby o odňatí, resp. nepriznaní zákonnej podpory bolo potrebné rozhodovať v osobitnom správnom konaní. Žalobkyňa v súdnom konaní vyvodzovala splnenie tejto notifikačnej povinnosti vo vzťahu k sťažovateľke poukazom na prílohy návrhu zmluvy o výkupe elektriny na krytie strát a zmluvy o doplatku, avšak podľa názoru všeobecných súdov žalobkyňa jej splnenie nepreukázala, pretože tieto listiny oznámenie požadované zákonom o podpore neobsahovali. Pokiaľ si žalobkyňa oznamovaciu povinnosť nespĺnila, nemôže podľa názoru sťažovateľky jej splnenie zhojiť prostredníctvom odkazu na predložené prílohy k návrhu zmluvy. Nadväzujúc na uvedené, tak sťažovateľka vyjadrila svoj nesúhlas s tvrdením žalobkyne, v zmysle ktorého „*medzi sporovými stranami údajne mala byť zavedená zmluvná prax, na základe ktorej mala SSD, a. s. akceptovať ako splnenie notifikačnej povinnosti doručenie Cenového rozhodnutia alebo Potvrdenia o pôvode.*“. Žalobkyni bola v predošlých rokoch podpora poskytovaná aj bez toho, aby si musela notifikačnú povinnosť splniť. Chronické neplnenie oznamovacej povinnosti zo strany značnej časti výrobcov viedlo k prijatiu novely zákona o podpore účinnej od 1. januára 2014, ktorá zaviedla sankčný mechanizmus vo vzťahu k nesplneniu si notifikačnej povinnosti, a teda pri vyhodnocovaní splnenia

povinnosti v roku 2015 mohla prvýkrát nastať situácia, že žalobkyni nebola poskytnutá podpora v prípade jej nesplnenia. Nie je možné požadovať, aby sa sťažovateľka „snažila z náhodných dokumentov, zasielaných jej počas roka výrobcami domyslieť si, či si výrobcovia týmito listinami - okrem iného - nemienia uplatniť aj zákonnú podporu... spoločnosťou RTD, s. r. o. predložené listiny (Cenové rozhodnutie a Potvrdenie o pôvode) neobsahujú žiadny prejav vôle výrobcu (RTD, s. r. o.), ktorým by SSD, a. s. bolo alebo muselo byť zrejmé, že RTD, s. r. o. má zámer uplatniť si podporu. Druhé dve listiny (Formulár a Plán dodávky) navyše SSD, a. s. doručené neboli a ich doručenie v konaní nebolo preukázané, argumentáciu RTD, s. r. o. s poukázaním na ust. § 266 a nasl. Obch. Z. preto považujeme za účelovú a použitú s úmyslom vyhnúť sa jednoznačnému preukázaniu splnenia povinnosti tak, ako je predpísaná v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c) Zákona o podpore. A nič na tom nemení ani tvrdenie spoločnosti RTD, s. r. o., že v konaní neboli vykonané všetky dôkazy, ktoré menovaná spoločnosť navrhla vykonať - pretože išlo o dôkazy, z ktorých splnenie oznamovacej povinnosti nebolo možné dôvodiť, a to ani len v akademickej rovine.“.

5. Sťažovateľka porušenie ňou označených práv napadnutým uznesením odôvodňuje tým, že najvyšší súd v rozpore s vlastnou judikatúrou, ako aj judikatúrou ústavného súdu dovolanie vecne prejednal a rozhodol, a to napriek tomu, že neboli splnené procesné podmienky. Napadnuté uznesenie považuje za arbitrárne, pretože najvyšším súdom deklarovaná vada spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu a spôsobujúca jeho zrušenie v skutočnosti absentovala.

6. Rozsudok odvolacieho súdu považuje sťažovateľka za precízne odôvodnený, presvedčivý, spĺňajúci všetky podstatné náležitosti v zmysle § 236 CSP. Skutočnosť, že „krajský súd nedal odpoveď len na jednu jedinú otázku (ktorá z hľadiska merita veci i tak nie je podstatná), pričom na všetky ostatné otázky odpoveď dal, nemôže byť dôvodom prípustnosti dovolania (ako nesprávne vyhodnotil Najvyšší súd SR). Čo je totiž podstatným z hľadiska merita veci (a táto skutočnosť bola v konaní pred všeobecnými súdmi jednoznačne zodpovedaná) je fakt, že spoločnosť RTD, s. r. o. (ktorá je výrobcom elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov) si nespĺnila zákonom jej uloženú oznamovaciu povinnosť (požiadavku) na uplatnenie podpory (ňou vyrobenej elektrickej energie) ako ani oznamovaciu povinnosť vo veci predpokladaného množstva dodanej elektriny (do distribučnej sústavy SSD, a. s.) na nasledujúci rok, ako jej to ukladá zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby... Nesplnenie oznamovacej povinnosti zo strany spoločnosti RTD, s. r. o. bol pritom základný právny deficit, skrz ktorého jej Sťažovateľ, t. j. spoločnosť SSD, a. s. (viazaná ustanoveniami Zákona o podpore) nemohla podporu priznať. Uvedený nedostatok (ktorý je pritom zrejmý už na prvý pohľad) sa spoločnosť RTD, s. r. o. snaží zhojiť prostredníctvom aplikácie akýchsi výkladových pravidiel (týkajúcich sa prejavu jej vôle) v zmysle § 266 Obchodného zákonníka (k čomu menovaná spoločnosť napokon presvedčila aj Najvyšší súd SR prostredníctvom vydaného Dovolacieho uznesenia). Ustanovenie Zákona o podpore pokiaľ ide o sankciu za nedodržanie oznamovacej povinnosti (ako ho podrobne citujeme nižšie v texte) je síce formulované jednoducho, avšak úplne jednoznačne, a to tak že ak dotknutý subjekt povinnosť nespĺní nárok na podporu mu nevznikne. A nič na tom nezmenia ani výkladové pravidlá v zmysle § 266 Obchodného zákonníka [na ktoré sa síce spoločnosť RTD, s. r. o. odvoláva, no ktoré rozhodne nemožno aplikovať na tento prípad].“.

7. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je možné využiť len vo výnimočných prípadoch a „nedostatočné odôvodnenie

súdneho rozhodnutia (ktoré má spočívať v nesprávnom právnom posúdení veci) je ako dovolací dôvod (v zmysle § 420 písm. f) CSP) spôsobilé uplatnenia len vtedy, pokiaľ by súdne rozhodnutie nebolo odôvodnené vôbec, resp. by bolo odôvodnené spôsobom, ktorý by viedol k justičnému omylu (čo rozhodne nie je prípad Rozsudku KS)... Rozsudok KS rozhodne nemožno považovať za nepreskúmateľné súdne rozhodnutie, keďže sú v ňom jasne, výstižne, dostatočne a bez vnútorných rozporov uvedené dôvody, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo vzťahu k všetkým podstatným otázkam, týkajúcej sa predmetnej veci, a už vôbec nie je možné označiť toto rozhodnutie za výnimočný prípad extrémnych nedostatkov v jeho odôvodnení, ktorý by mal zakladať vadu podľa § 420 písm. f) CSP, pričom len nespokojnosť Najvyššieho súdu SR, že krajský súd sa nevysporiadal s otázkou aplikácie ustanovenia § 266 Obchodného zákonníka nemôže byť dôvodom na prípustnosť dovolania.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorému vyčíta arbitrárnosť.

9. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. V rámci konania o ústavnej sťažnosti ústavný súd zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (m. m. IV. ÚS 361/2010).

13. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

14. V nadväznosti na uvedené právne názory ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu nie sú splnené predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa právoplatne konanie skončilo.

15. V danom prípade je potrebné ústavnú sťažnosť považovať za predčasnú, a teda neprípustnú, pretože smeruje proti rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktoré je zrušujúcim rozhodnutím (nie „konečným“), a teda v jeho dôsledku sa vec sťažovateľky vrátila krajskému súdu, ktorý opätovne rozhodne o podanom odvolaní, keď sa vysporiada s otázkou splnenia oznamovacej povinnosti žalobkyne spôsobom reflektujúcim bod 49 odôvodnenia napadnutého uznesenia. Taký rozšírený a komplexný pohľad na dotknutú kľúčovú otázku nemôže negatívne zasiahnuť do práv žiadnej zo sporových strán (teda ani sťažovateľky), pričom je podstatné, že riešenie predmetnej otázky nebolo najvyšším súdom uzavreté, ale ponechané odvolaciemu súdu pri jeho náležitom zohľadnení (aj) dovolacím súdom naznačených kritérií.

16. Vzhľadom na skutočnosť, že konanie na krajskom súde o odvolaní žalobkyne ešte prebieha a sťažovateľka námietky týkajúce sa prípadného porušenia svojich práv bude môcť uplatniť v opravných, resp. mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiu vo veci samej (v závislosti od rozhodnutia krajského súdu o odvolaní), ktoré jej Civilný sporový poriadok garantuje, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je spôsobilé výrazným a nereparovateľným spôsobom zasiahnuť do sféry ústavou a dohovorom zaručených práv sťažovateľky. Za danej situácie neostávalo ústavnému súdu iné, než ústavnú sťažnosť odmietnuť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

17. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k námietke sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, ktorou spochybňovala splnenie podmienok (poukazujúc na judikatúru) na vydanie zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu bolo podľa jej názoru náležite odôvodnené, a teda nespadálo pod prípady, že nebolo odôvodnené vôbec, resp. by bolo odôvodnené spôsobom, ktorý by viedol k justičnému omylu.

18. Dovolací súd v napadnutom rozsudku poukázal na závery zjednocujúceho stanoviska prijatého občianskoprávnym kolégiom najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a publikovaným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016 a dospel k záveru, že vo veci žalobkyne vzhľadom na obsahové vady odôvodnenia rozsudku je na mieste

aplikovať druhú vetu tohto stanoviska [ktorá znie „Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.“], a to aj po zmene v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania účinnnej od 1. júla 2016. Tento záver najvyššieho súdu korešponduje aj s judikatúrou ústavného súdu. V kontexte jej vývoja vyznievajúceho v príslušnom smere v prospech rozšírenia prípustnosti dovolacieho prieskumu ústavný súd uvádza, že aktuálnosť už označeného stanoviska po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy dovolania je potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Znamená to, že stratilo význam vyčleňovanie z tejto kategórie „inej vady konania“ podľa predchádzajúcej právnej úpravy a taká vada, pokiaľ má znaky uvedené v predchádzajúcej vete, zakladá prípustnosť dovolania podľa dotknutého (v nej označeného) ustanovenia. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý proces do textu zákona sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale, naopak, sprísnilo. V konečnom dôsledku zároveň platí, že vo sfére právneho poriadku Slovenskej republiky možno požadovať aj vyšší stupeň ochrany základných práv, než zodpovedá štandardom rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva zo vzťahu dohovoru a zákona podľa čl. 154c ods. 1 ústavy (IV. ÚS 314/2020, zverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 69/2020).

19. V danom prípade najvyšší súd dovolanie žalobkyne riadne preskúmal a keďže zistil dôvodnosť žalobkyňou podaného dovolania [vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP], pristúpil k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu a vráteniu mu veci na opätovné rozhodnutie. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom ozrejmil dôležitosť vyriešenia otázky prejavu vôle žalobkyne a dospel k záveru, že odvolací súd síce konštatoval, že z listín predložených žalobkyňou nevyplýva, že by oznamovacia povinnosť v nich bola inkorporovaná, ale bližšie sa ich obsahom nezaoberal, a teda vo vzťahu k tejto otázke je odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedostatočné (tieto závery potom najvyšší súd ďalej rozvinul). Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd rozhodol zákonom predpokladaným spôsobom, keď vydal zrušujúce rozhodnutie, rešpektujúc pritom relevantnú právnu úpravu, ako aj judikatúru ústavného súdu.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu